

Η Προτεσταντική απόρριψη του μυστηρίου του Ευχελαίου.

Πρωτοπρεσβύτερος Βασίλειος Γεωργόπουλος, Αναπληρωτής Καθηγητής
Θεολογικής Σχολής ΑΠΘ.

Η εμφάνιση του Προτεσταντισμού στο ιστορικό προσκήνιο συνοδεύτηκε, μεταξύ των άλλων, από τα πρώτα βήματα του, και με την αυστηρή κριτική του προς την προγενέστερη σχολαστική διδασκαλία της ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας σχετικά με το χαρακτήρα, τον αριθμό, το σκοπό, αλλά και την τελετουργική τάξη και τις επιμέρους ιδιότητες των ιερών μυστηρίων. Δεν είναι τυχαίο γεγονός ότι η θεμελιώδης αυτή διαφοροποίηση εκφράστηκε με αυστηρό ύφος και άκρως επικριτικό περιεχόμενο, ήδη από το 1520, στο γνωστό έργο του Λούθηρου: «DecaptivitateBabylonicaecclesiae»(WA 6, 497-573)και ως προς τον αριθμό των μυστηρίων.

Σταθερή πεποίθηση του προτεσταντικού κόσμου αποτελεί η θέση ότι υπάρχουν μόνο δύο μυστήρια τάσοια θεσπίστηκαν από τον Χριστό το βάπτισμα, δηλαδή, και η θεία Ευχαριστία. Τα υπόλοιπα που χαρακτηρίζονται μυστήρια, αποτελούν απλώς ή ανθρώπινες επινοήσεις ή προέκυψαν λόγω κακής μίμησης και παραποίησης αποστολικών πρακτικών ή ωφέλιμες καταστάσεις του βίου (π.χ γάμος) που ενώ δεν είχαν επαρκή

βιβλική τεκμηρίωση θεωρήθηκαν ως μυστήρια πλην όπως στερούνται θείας σύστασης.

Πρόκειται για θέση που θα συναντήσουμε σταθερά τόσο στην Αυγουσταία Ομολογία, στην Απολογία όπως, όπως δύο Κατηχήσεις του Λούθηρου (παρά τήναρχι- κη του αμφιταλάντευση για το μυστήριο όπως Μετανοίας [πρβλ. WA2,713- 723]) όπως όπως Μεταρρυθμιστές, τον Ζβίγγλιο και τον Ι. Καλβίνο αλλά και σε βασικά συμβολικά κείμενα διαφόρων προτεσταντικών κλάδων όπως των Μεταρρυθμισμένων (Καλβινιστών), Μεθοδιστών, Βαπτιστών, στα εννέα βασικά άρθρα του Παγκόσμιου Ευαγγελικού Συνδέσμου (άρθρο 9)κ.α.

Η Προτεσταντική απόρριψη.

Με αυτή την αφετηρία και υπό το πρίσμα αυτό και το μυστήριο του Ευχελαίου συνάντησε εξ αρχής μία σταθερή πολεμική από τον προτεσταντικό χώρο, μάλιστα με χαρακτηρισμούς άκρως απαξιωτικούς. Ο Λούθηρος αρνήθηκε το μυστηριακό χαρακτήρα του Ευχελαίου υποστηρίζοντας ότι δεν καθιερώθηκε ως μυστήριο από τον Χριστό (πρβλ. WA 18, 141-142). Ο Μελάγχθων, στην συνέχεια, υποστήριξε στην Απολογία της Αυγουσταίας Ομολογίας (άρθρο 13, 6) ότι το Χρίσμα και το Ευχέλαιο είναι απλές τελετές που προέρχονται από τους αρχαίους πατέρες, δεν θεωρούνται απαραίτητα για την σωτηρία επειδή δεν υπάρχει για αυτά εντολή του Θεού και θα πρέπει να τα ξεχωρίζουμε από το Βάπτισμα και την θεία Ευχαριστία για τα οποία υπάρχει άμεση θεική εντολή.

Από τον Μεταρρυθμισμένο χώρο η κριτική του Ι. Καλβίνου υπήρξε ιδιαίτερος δηλητηριώδης (Institutio 4, 19, 18 – 21). Το χαρακτήριζε ως « κίβδηλο μυστήριο », ως « βδελυρό » καίως « δυσώδες έλαιο » στερημένο από κάθε αποτελεσματικότητα. Το ρωμαιοκαθολικό τελετουργικό χρίσης το αξιολόγησε ως « θεατρική παράσταση χωρίς καμμία ωφέλεια και χωρίς κανένα λόγο, προσπάθεια μίμησης των αποστόλων ». Συνεχίζοντας την κριτική του υποστηρίζει ότι δεν είναι μυστήριο, δεν υπάρχει εντολή του Χριστού για αυτό, και ότι οι αντίπαλοί του κακοποιούν ερμηνευτικά τον απόστολο Ιάκωβο (κεφ.5, 13-16), καθώς, κατά την άποψή του, πρόκειται για κοινό λάδι και τίποτα περισσότερο.

Στην ίδια συνάφεια, ο H. Bullinger, στη Δεύτερη Ελβετική Ομολογία (κεφ.19), με το αυξημένο κύρος της που έχει στο χώρο των Μεταρρυθμισμένων, εκφράζει την απόρριψη του μυστηρίου, καθώς το συναριθμεί στις ανθρώπινες επινοήσεις –πρακτικές και ως εκ τούτου δεν μπορεί να γίνει αποδεκτό, και επιπλέον, αναφέρει, ότι ανήκει στα στοιχεία εκείνα για τα οποία η Μεταρρύθμιση εκφράζει την απέχθειά της.

Σταθερή απόρριψη του μυστηρίου του Ευχελαίου συναντάμε στο περί των μυστηρίων άρθρο(25) των «39 Άρθρων της Αγγλικής Εκκλησίας», και στα «Εικοσιπέντε Άρθρα της θρησκείας» από το χώρο του Μεθοδισμού, καθώς στο σχετικό περί των μυστηρίων άρθρο (XVI), επαναλαμβάνονται κατά γράμμα τα όσα υποστηρίζονται στο αντίστοιχο κεφάλαιο των 39 Αγγλικών άρθρων.

Ο Ελληνικός προτεσταντικός χώρος.

Στην ίδια γραμμή θα κινηθεί και ο ελληνικός προτεσταντικός χώρος. Σε βασικό κείμενο πίστεως της Ελληνικής Ευαγγελικής Εκκλησίας: «Η Πίστις των Ελλήνων Ευαγγελικών, 2η έκδ, Αθήναι, χ.χ» στο σχετικό περί των μυστηρίων κεφάλαιο, αφού καταβάλλεται ικανή προσπάθεια να αποδειχθεί ο μη μυστηριακός χαρακτήρας του Ευχελαίου, παρατίθεται ως συμπέρασμα η ακόλουθη θέση: « Ότι το ευχέλαιον είναι τελετή ιδιωτική και όχι εκκλησιαστική, η οποία συνιστάται εις τον Χριστιανόν εις περιπτώσιν ασθενείας, και ότι δεν αποτελεί μυστήριον, διότι με την τελετήν αυτήν, σαν εξωτερικόν συμβολικόν τύπον, δεν αντιπροσωπεύεται κάποια μυστική θεία χάρις»(σ. 43).

Αλλά και άλλος διακεκριμένος θεωρητικός του ίδιου χώρου και ποιμένας της, ο Γεώργιος Χατζηαντωνίου (1904 -1995) σε σχετικό βιβλίο του που παρουσίαζε στο ελληνικό κοινό δογματικές αρχές της Ελληνικής Ευαγγελικής Εκκλησίας: «Το Ευαγγέλιο ανοιχτό, 1957», στο σχετικό κεφάλαιο για τις τελετές της Εκκλησίας , και όχι μυστήρια, όπως κακώς, κατά την κρίση του χαρακτηρίζονται (σ.195), θα επαναλάβει ότι: « θα περιορισθή στις δύο μόνο τελετές, που κατά ρητή εντολή του Κυρίου εδόθησαν στην εκκλησία: το βάπτισμα και το δείπνο του Κυρίου» (σ.198). Το ευχέλαιο μαζί με τα άλλα μυστήρια ανήκουν, κατά τους ισχυρισμούς του, σ'αυτά που Ρωμαιοκαθολική και Ορθόδοξη Εκκλησία πρόσθεσαν

διευρύνοντας τον κύκλο των αρχικών δύο τελετών και στερούνται θείας σύστασης (σ.196).

Το δικό μας τελικό σχόλιο δεν είναι άλλο από την επιβεβαίωση της διαπίστωσης, και για το ζήτημα των μυστηρίων, ενός λογίου ιεράρχου του Οικουμενικού Πατριαρχείου και εκκλησιαστικού Ιστορικού, του Μητρ. Διδυμοτείχου Φιλαρέτου Βαφείδου (1850-1933), ότι η Μεταρρύθμιση « έμελλεν εν πολλοίς να πλανηθή, ως και επλανήθη» (Εκκλ. Ιστορία, τομ. Γ' (1912),σ.228).

Πηγή : <https://www.pemptousia.gr/>